

PRZEGLĄD WYBORCZY

Biuletyn informacyjny

5-6/2005

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Zespół w Krajowym Biurze Wyborczym
Bohdan Szcześniak
Alicja Kicińska
Marcin Lisiak
Redakcja - Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Marcin Lisiak

Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	5
* Wybory do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	5
- Prace przygotowawcze	6
- Działania legislacyjne	7
* Sprawozdania finansowe komitetów wyborczych	8
- z wyborów uzupełniających do Senatu w okręgach nr 29 (Rybnik) i nr 36 (Konin)	8
- z wyborów ponownych wójta i Rady Gminy Nadarzyn	9
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	9

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 5 posiedzeń w dniach 9 i 23 maja oraz 6, 13 i 27 czerwca 2005 r.

- * W związku z próbami prowadzenia agitacji wyborczej przed zarządzeniem wyborów stanowiącymi naruszenie przepisów prawa wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza przypomniła zainteresowanym podmiotom na swojej stronie w internecie (www.pkw.gov.pl) oraz w prasie i mediach elektronicznych o przewidzianych prawem zasadach postępowania w tej materii.

INFORMACJA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 9 maja 2005 r.

o sposobie, miejscu i czasie prowadzenia kampanii wyborczej

Państwowa Komisja Wyborcza, w związku z przypadającymi w bieżącym roku wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborami do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wyjaśnia, że zgodnie z przepisami prawa wyborczego, prowadzenie agitacji na rzecz kandydatów i list kandydatów zamierzających uczestniczyć w wyborach powinno się odbywać w ramach kampanii wyborczej.

Kampania wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu rozpoczyna się, jak stanowi art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dniem ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o zarządzeniu wyborów. Kampania wyborcza w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 76 b ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 ze zm.), rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów.

Podmioty zamierzające uczestniczyć w wyborach powinny zatem, przed zarządzeniem wyborów, powstrzymać się od agitacji wyborczej na rzecz przyszłych kandydatów zważywszy też na fakt, iż wyłączność na prowadzenie kampanii wyborczej posiadają komitety wyborcze, które zgłosiły kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 40 a ust. 1 ustawy o wyborze Prezydenta RP) lub, które zgłosiły listy kandydatów na posłów lub kandydatów na senatorów (art. 95 Ordynacji wyborczej). Utworzenie komitetu wyborczego możliwe natomiast jest dopiero po zarządzeniu wyborów (art. 40 a – art. 40 f ustawy i art. 96 – art. 103 Ordynacji wyborczej).

Na podstawie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531) podmioty uczestniczące w wyborach do Sejmu i do Senatu

oraz w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej mają prawo rozpowszechniania audycji wyborczych i ogłoszeń wyborczych w programach publicznej radiofonii i telewizji na zasadach określonych odrębnymi przepisami.

Zasady te określają przepisy Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu oraz ustawy o wyborze Prezydenta RP.

Zgodnie z art. 185 i 186 ust. 2 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu każdy komitet wyborczy niezależnie od czasu przyznanego na rozpowszechnianie nieodpłatnych audycji wyborczych, może od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej, odpłatnie rozpowszechniać ogłoszenia wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych. Nadawca nie może odmówić rozpowszechniania ogłoszeń wyborczych, a wysokość opłat, które stosuje, musi być jednakowa dla wszystkich komitetów wyborczych. Wydatki komitetu wyborczego na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy, w tym w prasie, nie mogą przekraczać 80% limitu wydatków na kampanię wyborczą, ustalonego dla danego komitetu (art. 115 Ordynacji wyborczej).

W wyborach Prezydenta RP, oprócz czasu przyznanego na rozpowszechnianie nieodpłatnych audycji wyborczych, każdy komitet wyborczy może, wyłącznie od 15 dnia przed dniem wyborów do zakończenia kampanii wyborczej, odpłatnie rozpowszechniać audycje wyborcze w programach publicznych i niepublicznych nadawców radiowych i telewizyjnych przy czym łączny czas rozpowszechniania odpłatnych audycji wyborczych nie może przekraczać 15% łącznego czasu przyznanego danemu komitetowi na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji wyborczych (art. 83 a ust. 1 ustawy).

Dodatkowe rygory prawne dotyczące finansowania wyborów, w tym także agitacji wyborczej dotyczą partii politycznych i ich komitetów wyborczych .

Na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 ze zm.) partia może finansować swój udział w wyborach do Sejmu i do Senatu oraz w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej dokonując wydatków na ten cel tylko za pośrednictwem funduszu wyborczego od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej, przy czym środki pieniężne partii przekazywane są na odrębny rachunek bankowy komitetu wyborczego.

Z powołanych przepisów wyraźnie wynika, że prowadzenie agitacji wyborczej i jej finansowanie jest dopuszczalne wyłącznie w ramach kampanii wyborczej, to jest dopiero po zarządzeniu wyborów. O takie zachowanie zwraca się Państwowa Komisja Wyborcza oczekując przestrzegania wskazanych wyżej przepisów prawa.

* Państwowa Komisja Wyborcza udzieliła ponadto odpowiedzi na pytanie czy partia polityczna może finansować środkami pochodzącymi z subwencji, rozpowszechnianie w tele-

wizji publicznej poza okresem kampanii wyborczej, programu partii i materiałów z życia partii, wyjaśniając, iż zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) środki finansowe pochodzące z subwencji składają się na majątek partii, który może być wykorzystany na różne cele statutowe i charytatywne pod warunkiem przekazania części subwencji, określonej w art. 30 ust. 3 ustawy, na Fundusz Ekspercki. Finansowanie z tych środków audycji telewizyjnych informujących o programie i życiu partii jest dopuszczalne pod warunkiem, że treść tych audycji nie będzie zawierała elementów agitacji wyborczej i naruszała art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o partiach politycznych, który stanowi, że partia polityczna może finansować swój udział w wyborach dopiero od dnia rozpoczęcia kampanii wyborczej (czyli ogłoszenia stosownego postanowienia o zarządzeniu wyborów do Sejmu i Senatu oraz wyborów Prezydenta RP) dokonując wydatków na ten cel tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego. Środki pieniężne partii przeznaczone na udział w wyborach muszą być przekazywane na odrębny rachunek bankowy właściwego komitetu wyborczego.

- * W dniu 23 maja 2005r. postanowieniami, odpowiednio Prezydenta RP i Marszałka Sejmu, zostały zarządzane wybory do Sejmu i Senatu- na dzień 25 września 2005 r. oraz wybory Prezydenta RP na dzień 9 października 2005 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 767 i 766). Wraz z zarządzeniem wyborów, Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z ustawową właściwością, przystąpiła do realizacji zadań i czynności wyborczych wydając w szczególności wymagane akty prawne i wyjaśnienia dla organów i podmiotów wyborczych.
- W zakresie organizacji wyborów do Sejmu i Senatu ogłosiła komunikat o liczbie wyborców ujętych w spisach wyborców; ustaliła regulaminy komisji wyborczych oraz określiła wzory druków i formularzy stosowanych w wyborach: potwierdzenia zgłoszeń i protokołów rejestracji list kandydatów na Posłów i kandydatów na Senatorów, kart do głosowania, protokołów głosowania i protokołów wyborów, zestawień wyników głosowania w obwodzie; wytyczne dla okręgowych komisji wyborczych w sprawie przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list i kandydatów na posłów i senatorów, ustaliła wyjaśnienia w sprawie gospodarki finansowej komitetów wyborczych (MP Nr 33, poz. 464, Nr 35, poz. 479, 480, 481, Nr 36, poz. 503, Nr 37, poz. 507, Nr 39, poz. 532).
- W zakresie przygotowań do wyborów Prezydenta RP dokonano rejestracji 10 komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta RP (MP Nr 31, poz. 454; Nr 34, poz. 473, 474, 475; Nr 35, poz. 485; Nr 37, poz. 519, Nr 38, poz. 517, 518, 519; Nr 39, poz. 536); określono terytorialny zasięg działania i siedziby okręgowych komisji wyborczych (M. P Nr 35, poz. 478); w celu udzielenia pomocy zainteresowanym podmiotom sporządzone i upowszechnione zostały: informacja, dotycząca przyjmowania zgłoszeń komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta RP oraz wyjaśnienia o zasadach go-

spodarki finansowej, uzyskiwaniu przychodów i wydatkach związanych z finansowaniem kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta RP.

- * Państwowa Komisja Wyborcza w związku z wyborami do Sejmu i Senatu przedstawiła ponownie (w ślad za wystąpieniem z 16 listopada 2004 r.) Marszałkom Sejmu problemy dotyczące niezgodnej z wymogami art. 137 ust 1 Ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, liczby posłów wybieranych w 8 okręgach- postulując o dokonanie pilnej nowelizacji załącznika nr 1 do Ordynacji wyborczej. Komisja zwróciła także uwagę na problemy mogące wynikać z równoczesnego prowadzenia kampanii wyborczych w wyborach do Sejmu i Senatu oraz w wyborach Prezydenta RP, w szczególności w okresie obowiązywania „ciszy wyborczej” w wyborach do Sejmu i Senatu a możliwym prowadzeniem kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta RP.

Zgodnie z postulatami Państwowej Komisji Wyborczej Sejm RP w dniu 30 czerwca 2005 r. dokonał zmiany ustawy- Ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu, załącznik nr 1, okręgi wyborcze nr 2, 9, 12, 13, 15, 20, 31, 35 (Dz. U. Nr 140, poz. 1173).

- Państwowa Komisja Wyborcza w opinii przedstawionej na prośbę Marszałka Sejmu do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta RP i ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu przewidującego zmianę zasad finansowania kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta RP wskazała, że propozycje zawarte w projekcie są zgodne z wnioskami zgłoszonymi przez Państwową Komisję Wyborczą Marszałkowi Sejmu w piśmie z dnia 16 listopada 2004 r., gdyż prowadzą do ujednoczenia zasad finansowania kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z zasadami finansowania kampanii wyborczych w wyborach parlamentarnych i samorządowych. Zwróciła jednocześnie uwagę, że kampania wyborcza w tych wyborach już się rozpoczęła zarejestrowanych zostało część komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, które zgodnie z art. 84a ust. 2 w związku z art. 40e ustawy o wyborze Prezydenta RP, od dnia rejestracji mogą pozyskiwać środki na kampanię wyborczą według dotychczas obowiązujących zasad, a więc także od osób prawnych i pochodzące z organizowanych zbiórek publicznych. Dokonanie nowelizacji ustawy o wyborze Prezydenta RP, która weszłaby w życie w połowie lub pod koniec kampanii wyborczej nie uporządkowałoby zasad finansowania działalności komitetów wyborczych w tegorocznych wyborach, lecz mogłaby być źródłem nieprawidłowości i niejasności, a także stanowić przesłankę zaskarżenia do Trybunału Konstytucyjnego jako naruszająca konstytucyjne zasady stanowienia prawa.
- * Państwowa Komisja Wyborcza rozpatrzyła sprawozdania finansowe komitetów wyborczych z wyborów uzupełniających do Senatu przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2004

r. w okręgu wyborczym nr 29 (Rybnik), oraz z wyborów uzupełniających do Senatu przeprowadzonych w dniu 16 stycznia 2005 r. w okręgu wyborczym nr 36 (Konin):

- z wyborów w okręgu nr 29 rozpatrzono sprawozdania 16 komitetów wyborczych; z tej liczby sprawozdania 15 komitetów Komisja przyjęła, a sprawozdanie jednego komitetu (Komitet Wyborczy Socjaldemokracji Polskiej) odrzuciła, ponieważ komitet ten pozyskiwał środki finansowe po dniu wyborów, co stanowi naruszenie art. 110 ust 4 pkt.1 Ordynacji wyborczej obligujące do odrzucenia sprawozdania;
- z wyborów w okręgu nr 36 Komisja rozpatrzyła sprawozdania 11 komitetów wyborczych, z tej liczby sprawozdania 10 komitetów wyborczych przyjęła, a sprawozdanie jednego komitetu (Komitet Wyborczy Suwerenność- Praca - Sprawiedliwość) odrzuciła, ponieważ Komitet ten finansował kampanię wyborczą ze środków pochodzących z wpłat od osób fizycznych, a ponadto przyjął wpłaty po dniu wyborów. Mógł on natomiast jako komitet partii politycznej finansować wydatki wyłącznie z Funduszu Wyborczego partii, także wpłaty od darczyńców mogły być przyjmowane wyłącznie na fundusz wyborczy. Odstępstwo od tych wymogów stanowi naruszenie art. 110 ust 4 pkt 1 oraz art. 111 ust 1 Ordynacji wyborczej i podstawę do odrzucenia sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza rozpatrzyła także sprawozdanie finansowe 4 komitetów wyborczych z wyborów ponownych wójta Gminy Nadarzyn, Rady Gminy Nadarzyn i Rady Powiatu Pruszkowskiego w okręgu wyborczym nr 3 przeprowadzonych w dniu 23 stycznia 2005 r.. Przyjęto sprawozdania 3 komitetów wyborczych, a jeden komitet (Komitet Wyborczy Wyborców Inicjatywa Społeczna Wspólnota Samorządowa) został wezwany do złożenia dodatkowych wyjaśnień do przedłożonego sprawozdania.

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

- * W dniach od 2 do 6 maja 2005 r. K. Lorentz ekspert w Państwowej Komisji Wyborczej na zaproszenie Komisji Wyborczej Wielkiej Brytanii uczestniczył w spotkaniu poświęconym brytyjskiemu systemowi wyborczemu i działaniom zmierzającym do rozwiązania problemu malejącej frekwencji wyborczej, obserwował także przygotowania do wyborów, przebieg głosowania i ustalania wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu wyborczym Gloucester. Ważną kwestią było przedstawienie przez gospodarzy zagadnień związanych z głosowaniem za pomocą przesyłek pocztowych, które w Wielkiej Brytanii jest wdrażane.
- * W dniach 28 – 30 maja 2005 r. przedstawiciel Krajowego Biura Wyborczego Henryk Bielski uczestniczył w posiedzeniu Zarządu Stowarzyszenia Urzędników Wyborczych, które odbyło się w Sarajewie (Bośnia) i było poświęcone przygotowaniu Konferencji Globalnych Organizacji Wyborczych, planowanej we wrześniu 2005 r. na Węgrzech.